

**REUNIUNEA GRUPULUI DE LUCRU ACE – ACHIZIȚII PUBLICE/CONCURSURI
ARHITECTURĂ
BRUXELLES, 9-10 SEPTEMBRIE 2010**

Participanți:

Thomas Mailbaum, avocat, BAK, Camera Federală a Arhitecților din Germania – chairman-ul reuniunii
Adrian Joyce, secretarul general al ACE
Arh. Georg Pendl, președintele Camerei Federale a Arhitecților din Austria și președintele grupului de lucru – concursuri al ACE
Arh. Regina Gonthier, Conferința Elvețiană a Arhitecților, Elveția
Arh. Andras Bordas, Camera Arhitecților, Ungaria
Arh. John Graby, Președintele Institutului de Arhitectură al Irlandei
Arh. Peter Kleindienst, ByAK, Camera Bavareză a Arhitecților, Germania
Arh. Ana Cristina Machado, Portugalia
Arh. Nathalie Huygens, CNOAB, Belgia
Arh. Jacek Lenart, Polonia
Reprezentant (?), Marea Britanie
Arh. Paolo Pisciotta, Consiliul Național al Arhitecților, Urbaniștilor, Peisagiștilor și Conservatorilor din Italia, și arh. Vincenzo Puglielli, Ordinul din Lucca
Arh. Monica Lotreanu, OAR, Romania

În perioada 9-10 septembrie s-a reunit la Bruxelles, la sediul ACE, grupul de lucru lărgit pe achiziții publice-concursuri de arhitectură al țărilor membre ACE. Subiectul ședinței a fost pregătirea unui document de poziție al ACE, ce urmează a fi aprobat de Adunarea Generală sau de board-ul ACE și care să exprime atitudinea și recomandările organizației europene față de posibila decizie de revizuire a Directivei Europene 18/2004 privind achizițiile publice pe piața comunitară și Spațiul Economic European.

Thomas Mailbum, BAK, a făcut o prezentare a situației.

Directoratul General Piață Internă al UE intenționează să facă o evaluare cuprinzătoare a impactului politicii europene în domeniul achizițiilor publice, nu numai față de Directiva 18/2004 – fapt care este în acord cu regulile de evaluare a politicilor interne, potrivit Tratatului UE – dar și față de întreaga politică comunitară a achizițiilor publice, stabilită în linii mari în forma actuală încă de la începutul anilor 90. Nu se anvizajează neapărat modificarea prevederilor și procedurilor actuale, ci mai degrabă o dezbatere amplă care să fie o bază pentru intervenții de modernizare a domeniului și recomandări de modificare a directivei în viitor. Evaluarea se va finaliza la jumătatea anului 2011. Comitetul consultativ pentru contracte publice a elaborat un document principal la începutul lui 2010, fără caracter public, dar care a fost transmis membrilor grupului de lucru.

Recent, **Institutul Regal al Arhitecților din Olanda BNA**, fără o coordonare cu ACE, a transmis o scrisoare Comisarului pentru Piața Internă și Servicii, Michel Barnier, prin care subliniază deficiențe de acoperire a procedurilor directivei față de domeniul special al atribuirii contractelor publice de proiectare (e adusă în discuție relația client-arhitect) și propune în final scoaterea serviciilor de arhitectură din Anexa IIA a Directivei și plasarea în Anexa IIB, alături de alte servicii (de ex. juridice, culturale etc.) care nu cad sub incidența procedurilor stabilite în directivă. Pe lângă specificitatea serviciilor arhitecturale pentru care nu sînt potrivite procedurile de atribuire (strict reglementate), BNA aduce ca exemple rezultate discutabile obținute în comanda publică în Europa, restrîngerea grupurilor de firme care câștigă contractele publice mari, costurile excesive ale procedurilor de selecție (pregătirea ofertelor/proiectelor excede în costuri recompensa premiilor/remunerațiilor)

Camera Federală a Arhitecților și Inginerilor din Austria BAIK, a transmis la rîndul ei o scrisoare Comisarului Barnier prin care exprimă rezerve față de o eventuală dereglementare a

accesului la contracte publice de proiectare. Cantitativ și calitativ, concursurile diferă de la țară la țară: cultura achizițiilor publice nu este uniform răspândită în piața internă.

ACE trebuie să lucreze pe subiect și să fie proactiv, în condițiile în care până la anul e posibilă o nouă propunere de modificare a directivei. Este necesar să fie elaborat un set de recomandări introduse de ACE și asumat de toate organizațiile membre.

Un scurt istoric al reglementării domeniului: Directiva 50/1992 a serviciilor a cauzat neajunsuri față de serviciile arhitecturale, datorită tensiunilor produse pe piață, între arhitecți și contractele oferite de autorități; s-a dorit diminuarea numărului de ofertanți și atunci s-au introdus criterii de eligibilitate și s-a mers cu ele foarte sus prin Directiva 18/2004. Au fost probleme cu accesul la contracte publice al arhitecților tineri și al firmelor mici, s-au introdus condiții pentru IMM-uri, dar situația nu s-a modificat radical. Problema era cum să împiedici autoritățile să folosească vicios aceste instrumente, să se respecte principiul non-discriminării pe baze naționale.

Încercarea BNA de a scoate serviciile arhitecturale din achizițiile publice reglementate pare rațională la prima vedere, dar sînt și argumente contra.

Astfel, achizițiile din lista Anexă IIB se supun doar prevederilor articolelor 22 și 35(4), adică specificațiile tehnice și publicarea unui anunț. În condițiile deschiderii comunicaționale de azi, anunțul este accesibil tuturor pe piața internă, așa că și pe lista IIB poate fi un număr mare de operatori interesați, pe care ca să-i selectezi trebuie să aplici o procedură. Nu se poate opera discriminatoriu în piața internă, trebuie publicate criteriile de selecție, așa că diferența dintre serviciile acoperite de directivă și cele neacoperite devine din ce în ce mai mică. Acum 10 ani, plasarea serviciilor arhitecturale pe lista IIB ar fi avut efecte bune, acum însă situația juridică s-a modificat.

Dereglementarea ar lăsa deschisă piața către contractele *design and build*, ceea ce nu este agreat la nivelul ACE.

Chiar dacă directiva permite, legea germană nu admite contractele *design and build*. Ca să fie promovate IMM-urile, s-a modificat legea achizițiilor publice în 2008, introducîndu-se obligativitatea separării contractelor de proiectare de execuția de lucrări.

Paolo Pisciotta, CNAPPC, Italia. S-a elaborat într-un grup de lucru un document de evaluare cuprinzătoare asupra legislației privind achizițiile publice în Italia cu cîteva propuneri de modificare.

Se aduc următoarele poziții.

- numărul de concursuri este de max. 5% din totalul procedurilor de achiziție a serviciilor arhitecturale – **rolul de „Cenușăreasă” al concursurilor de arhitectură**
- precumpănesc criteriile cantitative și economice în selecție
- aplicare incertă și discreționară în achizițiile integrate, *design and build*
- aplicarea directivei în cei 6 ani a dus la efecte contrare prevederilor art. 29 al Directivei, potrivit cărora ofertanții trebuie să reflecte diversitatea soluțiilor tehnice
- acceptă punctul de vedere al BNA potrivit căruia aplicarea obligativităților procedurale pentru servicii listate în IIA conduce la o depersonalizare a relației client-arhitect
- dacă dereglementarea ar fi o cale, atunci acțiunea ar trebui acompaniată de o strategie legată de calitatea arhitecturii, respectarea principiilor economice, eficiență, timp minim și acuratețe, adesea parțial respinse
- canalizare către calitatea serviciilor, selecție bazată pe calitate, prin competiție (concurs), asigurarea continuității procesului de proiectare
- separarea serviciilor de proiectare de execuția de lucrări
- regîndirea sistemului de prețuri, respingerea criteriului prețului cel mai mic.

Italia a adus în discuție **concurența nelocală a universităților publice de arhitectură** în calitate de operator economic – corectitudinea prețului ofertelor pe piață este subminată datorită

faptului că unele costuri de funcționare sînt suportate de stat. Conform alin. (4) din preambulul Directivei 18/2004, care spune că statele membre trebuie să asigure ca participarea ca ofertant a entităților înființate pe dreptul public să nu producă distorsiune într-o competiție cu ofertanții privați, Ordinul național italian a convins Autoritatea de vigilență privind contractele publice să dea o ordonanță prin care se prezintă liniile directoare de atribuire a contractelor publice de arhitectură și inginerie, între care problema participării universităților publice este clarificată.

Georg Pendl, BAIK, Austria

BAIK a adoptat din 2002 un sistem nou de tarife, bazat pe costuri orare. Conform studiilor, 60% din arhitecți participă la concursuri. În urma concursurilor organizate de autorități contractante din Austria, s-au semnat cca. 2000 de contracte cu valoare medie de 300.000 euro. Legislația națională s-a modificat, și acum sub plafonul de 100000 euro e încredințare directă. Guvernul pledează că, din motive de criză economică, e necesară o atribuire rapidă a contractelor. Trebuie repus în discuție caracterul adecvat al criteriilor de eligibilitate: cifra de afaceri și numărul de lucrări similare ar trebui discutat în contextul selecției pe bază de calitate.

Este importantă discuția asupra *baukultur*, dacă toți clienții ar fi buni, n-ar fi o problemă dereglementarea serviciilor arhitecturale pe lista IIB, dar nu este așa. Ar trebui ca arhitectura să rămână pe lista IIA, dar fără sintagma criteriului prețului celui mai avantajos

Regina Gonthier, CSA, Elveția

Dacă serviciile arhitecturale rămîn în Anexa IIA, atunci trebuie să dobîndească un statut special. Ce am putea pierde trecînd în Anexa 2B? Întreaga secțiune despre concursuri s-ar elimina, ceea ce ar fi un semnal prost pentru statutul concursului în Europa. În Elveția concursul este obligatoriu pentru orice autoritate publică. Poate ar fi timpul acum să facem o nouă inițiativa politică ca să adresăm problematica la nivel național. Trebuie separate proiectarea de lucrările de execuție, *design and built* duc la o *baukultur* foarte săracă.

Monica Lotreanu, OAR, România:

În țările nou intrate în UE, tendința de dereglementare pe piața achizițiilor serviciilor arhitecturale ar face aproape imposibilă impunerea culturii calității în servicii, cel puțin la nivelul unui stat, de ex. România, în care politica pentru arhitectură nu joacă un rol semnificativ și în care transpunerea Directivei 18/2004 în legislația națională este incompletă.

Concluzii. Va fi informat Board-ul ACE că se vor propune îmbunătățiri la sfîrșitul anului, cînd va fi Adunarea Generală ACE. Documentul de poziție pentru Comisia Europeană va trebui să aducă propuneri și argumente noi, cum ar fi orientarea tratamentului față de IMM-uri. Vom face o recomandare către o acțiune, mutarea arhitecturii de la o anexă la alta este privită ca o soluție slabă, vom propune ceva constructiv în schimb, recomandăm board-ului ACE ca propunerea italiană să fie luată în seamă utilizînd procesul de revizuire care a început deja în Comisie privind directiva și în general achizițiile publice pe piața comunitară, trebuie să propunem alte instrumente de a mînu un număr mare de ofertanți.

În vederea elaborării proiectului de document de poziție se cere organizațiilor membre ACE o scurtă listă cu probleme legate de achizițiile publice de servicii arhitecturale – 1-2 pagini, ce va fi transmis în următoarele 10 zile-2 săptămîni, lui Thomas Mailbaum sau secretariatului ACE. Se propune următoarea ședință a grupului de lucru pe 8-9 octombrie, la Berlin. Se va elabora un prim *draft* al documentului de poziție al ACE

Arh. Monica Lotreanu
20.09.2010